

30.3.2016 www.rtv slo.si

Stran/Termin:

Naslov: 'Najlepše je avtorju, kadar se režiser drži njegovih besed' Naklada:

Avtor:

Površina/Trajanje: 1,00

Rubrika/Oddaja:

Žanr: SPLETNI ČLANEK

Gesla: PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, BUTNSKALA

<http://www.rtv slo.si/kultura/novice/najlepse-je-avtorju-kadar-se-reziser-drzi-negovih-besed/389376>

Za otroke
Tista o šmomu

Za starejše
30. marec:
Sodišče
razglasilo za...

Prireditve.info
Versus:
S.S.S./Shekuza

News in English
Western
Slovenia is the
home to a...

IgralniPortal.si
Matematični
trening

Radio Slovenija
Radio Maribor

RTV SLO MMC
PRVI INTERAKTIVNI MULTIMEDIJSKI PORTAL

Išči

Rtv slo.si Google.si

Prijava Registracija

Novice

Šport

Kultura

Zabava

Ture avanture

TTX

RTV 4

Spored

V živo

Arhiv oddaj

Moj spleti

Medijsko središče

Fim

Glasba

Razstave

Oder

Knjige

Drugo

Ocenjujemo

Gledamo

Poslušamo

Beremo

Razglednice preteklosti

Kino

Prireditve

Arhiv

Kultura

POŠLJI NATISNI KOMENTIRAJ ()

"Najlepše je avtorju, kadar se režiser drži njegovih besed"

Enkrat ni nobenkrat
30. marec 2016 ob 12:26
Ljubljana - MMC RTV SLO

Sedemtrideset let po tem, ko so radijsko igro Butnskala enkrat tedensko vrteli na valovih Radia Student, kjer je dosegla neverjetno poslušnost in hkrati odmevnost (mimogrede, ljubljanske ulice so bile med predvajanjem igre takorekoč prazne), je kulturna Butnskala dobila še svojo gledališko različico v režiji Vita Tauferja.

Še pred tem pa je igra doživela tudi svojo filmsko in stripovsko varianto. Avtorja igre o Ervinu Kralju, ki je neke deževne noči doživel usodno srečanje z gospodom profesorjem, trikratnim doktorjem znanosti, ki ga je uvedel v skupino ljudi, ki se za sprostitev butajo z glavo v skalo, sta Marko Derganc in Emil Filipičič. Igra, ki po avtorjevih besedah nikoli ni imela nobenih političnih nastavkov, kaj šele elementov satire, pač pa je šlo zgolj za "zafkancijo", se danes ne bere nič drugače kot takrat davnega leta 1979. Le družbenopolitični okvir je drugačen. In Butnglavce, ki so ali že ostareli ali pa pokojni, so zamenjali novi, mlajši, še bolj potrebni sprostitev. O Butnskali, o njegovem skorajda polstoletnem ustvarjanju, o tem, kako se je vse spremenilo in zakaj se potem ne bi spremenila tudi umetnost, in končno, o tem, kako se je spremenil tudi sam, smo se pogovarjali s pisateljem, dramatikom, igralcem... Emilom Filipičičem.

Kakšen je bil Emil Filipičič takrat leta 1979, ko je napisal izvirno radijsko igro Butnskala in kakšen je danes, ko na oder prihaja gledališka predstava?
Takrat je bil mlad, danes je star. Lahko bi navedel številke, pa jih ne bom. Nisem pa takrat nič napisal, niti črke. Vse sva improvizirala.

Butnglavce s konca sedemdesetih smo povečini že pokopali. Kakšni so njihovi nasledniki? So njihove glave bolj trde?
Naslednik si ti, ker te Butnskala še vedno zanima. Spadaš med tiste, ki naše ljudi označujejo za butnglavce, namreč. Ciril Horjak jih je poimenoval Butnskalčani. Obstaja plezalna smer četrte stopnje z imenom Butnskala. Obstaja curling moštvo, trenutno vodilno v prvi slovenski ligi, ki se je poimenovalo Butnskala.

Kolikokrat si se že sam zaletel v skalo?
Niti enkrat se nisem zaletel v skalo. Niti v radijski igri, v vlogi Ervina Kralja, se nisem hotel zaleteti v skalo. Tisti, ki si skalo izmislil, si jo očitno izmislil zato, da se drugi zaletavajo vanjo, njemu pa zadostuje, da mora trpeti svoje misli.

Se človek sploh lahko neha zaletavati z glavo v skale, ko to enkrat poizkusi?
Misli ne neha.

Kolikokrat bi se moral vsak človek na tem planetu zaleteti z glavo v skalo?
Enkrat ni nobenkrat.

Veš kaj me je vedno zanimalo; naj se človek ob opazovanju butanja v skalo smeji ali joče?

Ocena novice: ★★★★★ Vaša ocena: ★★★★★
Ocena 2.0 od 1 glasov Ocenite to novico!

O Butnskali, o njegovem skorajda polstoletnem ustvarjanju, o tem, kako se je vse spremenilo in zakaj se potem ne bi spremenila tudi umetnost, in končno, o tem, kako se je spremenil tudi sam, smo se pogovarjali s pisateljem, dramatikom, igralcem... Emilom Filipičičem. Foto: MMC RTV SLO/Sandi Fišer

” Spomnil sem se nekega občudovalca Butnskale, ki je že pokojni. Ko se je pozno ponoči vrnil domov, je zmeraj prižgal kasetar, poslušal Butnskalo, se nasmejal in nakrohotal ter nato mirne duše zaspal. Minila so leta. Možak se je še vedno pozno ponoči vračal domov, še vedno je prižgal kasetar in poslušal Butnskalo, vendar se ni nič več smejal, ampak je jokal. “

Emil Filipičič

Butnskala kot kulturna radijska igra in kasetar, zaradi preposlušnosti katere so v osemdesetih pregorevali kasetniki, ter Butnskala kot strip, ki ga je Marko Derganc izrisal leta 2014, sta postala izhodišče in osnova, na kateri nastaja gledališka praznovedba Butnskale v režiji Vita Tauferja. Foto: TSD

Kultura

Shakespearjevi soneti v glasbeni preobleki kot Shakesoneti

30. marec 2016 ob 09:58
Ne, ona nima žametnih oči in niti kodrov, mehkih kakor svila, če sneg je bel, ga v njenih nedrih ni in usta bi se od koral ločila.

Poslovila se je Patty Duke

Svirel z rekordnimi 700 prijavi in tekmovalci iz 21 držav

DZ je razrešil pet članov Nacionalnega sveta za kulturo

Woody Allen tretji odpira zastor canskega festivala

Andrej Tarfila med zmagovalci največjega fotografskega natečaja

Kino Bežigrad po enem letu potrди potrebo po filmski in gledališki ponudbi

Kaja Teržan: Delta

Tracey Emin pred kitajsko razstavo o ljubezni še o "poroki" s kamnom

Literarni kritiki so izbrali pet nominirancev za najboljšo delo

Več novic ...

Spomnil sem se nekega občudovalca Butnskale, ki je že pokojni. Ko se je pozno ponoči vrnil domov, je zmeraj prižgal kasetar, poslušal Butnskalo, se nasmejalo in nakrohotal ter nato mime duše zaspal. Minila so leta. Možak se je še vedno pozno ponoči vračal domov, še vedno je prižgal kasetar in poslušal Butnskalo, vendar se ni nič več smejal, ampak je jokal.

Bom vprašal takole: kakšno je stanje duha v družbi danes v drugem desetletju 21. stoletja?

Naše stanje duha je šlo čez meje našega sončnega sistema. Računamo vesoljni pok in sicer v milijardah. Računamo konec vesolja in sicer v trilijonih. Marsikdo si želi, da bi vsaj evro ostal trden in se ne bi izgubil v vrtincu inflacije.

Zelo vpleten si bil v kulturno radijsko igro, prav tako v film, v katerem si tudi odigral vlogo Ervina. Kako se počutiš kot gledalec, kot nekdo, ki vse skupaj samo opazuje?

Bil sem na bralnih vajah in zadnjič sem v Prešernovem gledališču v Kranju gledal odlomek iz predstave. Obakrat sem se nasmejalo do solz.

Se še identificiraš z gospodom Kraljem? O njem si navsezadnje tudi napisal roman. S čim ti je zlezel pod kožo?

Ervina Kralja sem kot pogrošen detektivski roman prečital v filmu Butnskala. To je nekdo, ki je sredi komunizma in realnega socializma zavohal, da bo iz tovariša prav kmalu postal gospod.

Emil, si pisatelj in dramatik. Ko rečem dramatik, mislim to skrajno spoštljivo. Mislim, pa ne bom dal roke v ogenj, da si največkrat uprizarjani slovenski dramatik. Če se ne motim je Butnskala že tvoje deseto uprizorjeno besedilo. Od trinajstih, če mednje štejeva še Butnskalo, kolikor si jih napisal. Kaj naj dramatik s svojim tekstom, če ne doživi uprizoritve?

Anja Radaljac mi je na spletni strani LUD Literatura povedala nekaj, kar sem že dolgo slutil in si želel. Zadostuje, da Filipčičeve drame bereš, je rekla. Najprej potrebujem bralca, šele potem gledalca.

Si si kdaj želel sam režirati svoj dramski tekst?

Že na Akademiji se je pokazalo, da nimam talenta za režiranje. Preveč sem verjel v besede in od igralcev pričakoval, da bodo razumeli situacijo že iz moje razlage. Ker se to ni zgodilo, sem ostal brez besed in nisem več vedel, kaj naj storim.

Zakaj se nisi nikoli bolj posvetil filmski režiji?

Vsi moji kolegi na Akademiji, Franci Slak, Andrej Mlakar in Matjaž Žbontar, so kamero oboževali, meni pa je bila tuja. Snemanje se mi je vleklo, tako da sem večkrat pomislil, kako bi isti prizor v romanu predstavil veliko lažje in neprimerno hitreje.

Kaj pa po premieri? Mislim, kako dojemaš to poseganje režiserja v lasten dramski tekst?

Najlepše je avtorju, to moram priznati, kadar se režiser drži njegovih besed. Zgodi se, da se mora avtor soočiti s kruto resnico – njegova lastna drama mu ni všeč.

20. stoletje je bilo stoletje romana. Kakšno pa je 21. stoletje? Je dramatika še vedno podhranjena v primerjavi z romanom?

Veseli me, da je 20. stoletje zate stoletje romana. Čeprav sem požiral X-100 romane, takoj ko sem se naučil brati, so mi glavo povsem zmešali še film, radio in televizija. 21. stoletje je stoletje elektronskih črk in elektronskih slik.

Večino svojih del si napisal v prejšnjem stoletju, nagrada Prešernovega sklada pa je prišla pred štirimi leti. In to za roman Problemi. Kako si dojel to priznanje? Kaj ti je pomenilo?

Presenetljivo veliko. Bilo je pravo olajšanje. To občutje sem dobro opisal v romanu Skrivnost užitka.

Roman Problemi je tudi nekako zaokrožil tvoje dotodanje ustvarjanje, ki ni omejeno zgolj na literaturo. Navsezadnje si študiral režijo, bil si igralec, napovedovalec... Kako sam gledaš na to svojo res dolgo, skoraj pol stoletja dolgo ustvarjalno pot?

Zgodilo se mi je nekaj resnega in moral sem narediti življenjski obračun. Izkazalo se je, da sem zadovoljen s prehojeno potjo in sicer do te mere, da sem pripravljen stopati po njen še dalje in naprej.

Sva že omenila, da si študiral režijo. Kdaj pa si se zastrupil s pisanjem? kateri strup je to bil?

Po končani tekmi na dva gola iz kamnov, sem na našem dvorišču na Čuburi rekel Miči, Mladji in Nešu: idem kući, da napišem bajku. In potem sem odšel v sobo s spuščeni roletami, skozi katere je sijalo sonce in v slovenskem jeziku napisal kratko obnovo pravljice O krojačku, ki jih je ubil sedem na mah.

Še vedno pišeš na roko? Mislim, uporabljaš računalnik?

Še vedno pišem na roko.

Torej si tudi Mojstrovko napisal na roko? Si že bil v Ameriki? Kje si našel Chicago?

Mojstrovko sem napisal na roko. Chicago sem našel v X-100 romanu Frederika Estona: Lun i gospodarji Chicaga. Več pa ne povem.

Tadej Čater

[Prijavi napako](#)

Oddajte svoj komentar - Število komentarjev:

Igra, ki po avtorjevih besedah nikoli ni imela nobenih političnih nastavkov, kaj šele elementov satire, pač pa je šlo zgolj za „zafkancijo“, se danes ne bere nič drugače kot takrat davnega leta 1979. Le družbenopolitični okvir je drugačen. In Butnglavce, ki so ali že ostareli ali pa pokojni, so zamenjali novi, mlajši, še bolj potrebni sprostivne. Foto: Peter Uhan

Dodaj v

Like

Tweet

Facebook